

deus gaudet impari. quidam obseruant vt impar
pares dicant in missa orationes. videlicet vt vna
nā tantum sic vna epistola vt vnum euangeliū
dicunt et iste numerus est ordinari⁹ vt tres vt
quinque vel septem. Nam ad designandū fidei
vnitatem vel vnitatis sacramētū. Tres ad sig
nificandū misterium trinitatis. et quia christ⁹
ter in passione orauit dicens. Pater si fieri pōt
eranscat a me calix iste. Quinqz ad designandū
v. plagas christi. seu in quinqz partem xpi passio
nem. Septem ad designandū spm gratie septi
formis. seu septem dona spūs sancti. deus em̄ di
uisionem et discordiam detestatur. Vnde cum ce
terorum dieꝝ operib⁹ bñdiceret. opibus tamē
secundē diei benedixisse non legitur. et qz ibi bi
narius numerus primo ab vnitatem recebat et ab
eo ceteri diuisibiles numeri originem sortitur
et impar numerus mūdus est. Et nota qz in sum
mis festis tantummodo dicitur vna collecta.
nisi forte eadem die aliud festum occurrat. Scie
ndum quoqz est qz totidem collecte. et eodem or
dine dici debent in secreta et post communionē.
quōt precesserunt ante epistolā in exordio mis
se nec plures nec pauiores. finis namqz suo p̄
cipio et quelibz postcommunio collecte et secre
telle precedentibus ouenire. Cauendū est etiā
si collecta pro defunctis intermiscetur in missa
que dicitur pro viuis. nō finalis s; penultima. vt
ante penultima dicatur. quia finis debet ab suū
principium retorqueri. semp enim memoria fa
cienda est pro defunctis. prout dicit sub. x. par
ticula secreta super verbo. Memento etiam de
mimē. et qz etiam illi viuōꝝ et etiam sanctorū
in quōꝝ honore celebrantur qui vita glorie vi
uunt auxilio egent. Sed in missa pro defunctis
intermisceri nō debet collecta pro viuis. etiam
vt quidem dicit illa omnis deus qui viuōꝝ
dn̄aris et ab aug. opōsita. ad benotandum qd
functi iuuare nequeunt viuentes eterna vita li
cet ipsi iuuari valeant ab vtriqz. In missa tamē
p defunctis potest. vt quidam dicunt esse penul
tima collecta de sanctis et eoduerso. Innocēt⁹
papa primus composuit quatuor collectas pro
mense septembri. Innocēt⁹ vero papa terci⁹
opōsuit illam. A cunctis nos quesum⁹ dn̄z me.
et cor. defen. et c. In ecclesia lateran. nunqz dicit
oratio. s; in missa et in omnibus horis loco ora
tionis alta voce pronunciat. oratio dn̄ica. que
in nouo test. prima oratio fuit nam et in primiti
ua ecclesia sic fiebat. Sane pōtifex seu sacerdos
dum orare seu orationem dicere incipit. manus
eleuat et extendit. iuxta illud. Man⁹ demissas
erigite et genua debilia roborate. et romano mō
difici ac etiam alijs episcopis. in multis ecclesijs
ministri astantes man⁹ eleuatas sustentāt. que
manuum eleuatio a lege sumpsit exordium. Le
gitur em̄ in exo. xvi. c. qz cum israhel pugnaret
aduersus amalech in deserto. moyses ascendit
super verticem collis. Cūqz leuaret manus vi
cebat israhel. si vō paululū remisisset amalech

populum supabat. aaron autem et hur sustentā
bant manus eius ex veraqz parte. Legitur etiā
tercio Regum. c. viij. qz salomon stetit ante al
tare dn̄i. in ospectu ecclesie israhel et expandit
manus suas in celum orans pro populo. et Gen.
xliij. Leuo manum meam ad dominum teum in
excelsum. Eleuato aut ipa repñeat qz xps eleua
tis manib⁹ ferebatur in celum vt eleuat man⁹
adinstar in cruce pendētis. Vnde illud. eleua
tio manuum mearum sacrificium vespertinum
Extensio vero manuum isto fit. Nam xps cum
expandisset manus in cruce pro persecutorib⁹
orauit dicens. pater mi dimitte illis quia nesciūt
quid faciunt. Moraliter instruens quia xps se
per patus est recipere penitētes. iuxta illud qd
ipse promisit. Omnis qui venit ad me nō eiciam
foras. Quidam tamen perfidi heretici derident
huiusmodi manuum extensionem. propter illud
isaie. Cum extenderitis manus vestras auertā
oculos meos a vobis.

De Epistola. R.

Oratione finita dicitur epistola que sig
nificat doctrinam apostolorū. eleg an
ter autem illā precebit oratio. qz le
gitur luc. x. c. Rogate dominū messis
vt mittat operarios suos in messem suam. Sane
epistola ergo latine supermissio vt supereroga
tio dicitur ab epi quod est supra et stolon in iussio.
Missio em̄ est ab apostolis supra legem moysi.
supra ps. et pphetas. supra euangeliū sicut et
aplxie supra legem. Vnde et littere de vna pso
na ad aliam misse appellantur epistole supmissio
quasi misse supra. seu preter id quod refert nun
cius viua voce. sicut et apostol⁹ supra id quod
dixerat ephesēis. corinthiis. et alijs epistolas
mittebat. Legi debz epistola scdm magistꝝ pe
tꝝ antiochen. in de xtra parte ecclesie. qz xps
primo venit ad iudeos qui dicebāt in de xtra
esse. Melius tamen fit in medio ecclesie. pro eo
qz iohannes fuit medius inter apostolos et pro
phetas vt iam dicitur. Dicitur quoqz epistola in
loco inferiori. euangeliū in superiori et superpo
sito panno. de quo sub euangeliū dicitur. Pres
militur autē epistola euangeliū. epistola nā qz
designat officium quod iohannes ante xpm ex
ercuit. qui preiuit ante faciem dn̄i pare vltis ei⁹
Sicut ipse testatur. ego vox clamantis in deserto
to pate viam domini. Iohānes ergo qsi subdia
conus et subminister illius. qui de se dicit. Non
veni ministrari s; ministrare. Vnde sicut predi
catio iohannis precessit predicationem xpi. ita
epistola euangeliū precebit. Gerit quoqz epl a
figuram legis et aplxie. que xpi aduentū pre
cesserunt. sicut ipa euangeliū precebit. Pre
cessit quidem lex euangeliū sicut vmbra lucē
sicut timor caritatem. et initium perfectionem
Sane subdiaconū epistolam lecturum. vnus
tantum comitatur accolitus. qz predicationem
iohannis secuti sunt. qm lex neminē ad pfe ctōz
ducit. Sed diaconum euangeliū lecturū. tam

subdiaconi qz accedenti et ceteri cōitantur. qz p
 dicationem euangelij que pfectum facit pluri
 mi susceperunt. **D**icit etiam pte qz p subdiaconi et
 diaconi ad legendum pcessum duplex xpi ma
 nifestacio p duplicem eius aduentum signifi
 catur. quoz primus vnum tm̄ habuit pcursozē
 scz iohannem. qui per subdiaconum pcedentē
 significatur. Scds duos habebit videlicet enoch
 et heliam qui p duos vel plures pcedentes dia
 conum figurantur. **F**acies autē epistolam le
 gentis respicere debz altare. qd xpm significat
 qz iohannis predicatio se et alios dirigebat in
 xpm. de cui9 vultu iudicium. et equitas pbiunt
Is vero qui pcedit subdiaconū euntē legere
 nō vertit faciē ad legentem qz iohannes non ab
 se audientes. s; potius ad xpm se dirigebat. sed
 qui diaconū euntē legere pcedebant nunc re
 spiciunt ad euangelium et ad faciem recitantis
Primo vt ex mutua vtriusq; inspectione. amor
 caritatis xpi notetur qui in euāgelio pcedat
 Scdo vt se esse otestes euāgelice doctrinē ostē
 dant sicut legitur in ysa. Vos estis mei dicit do
 min9. qz vero iohannes fuit limes pcedentū
 et subsequentū mediū inter apostolos et pph
 etas. **V**ā lex et ppheta vsq; ad iohannem et ex eo
 regnū dei euangelizat. ideo epl'a nec semp legi
 tur s; pphetis nec semp s; apl'is. s; interdū sumi
 tur s; v. te. interdū s; nouo. **J**ohānes em̄ cuius
 vocē repñtat epl'a cū antiquis xpm pdixit ven
 turz dicens. Qui post me venit ante me fact9 ē
Et cū modernis xpm ostēdit pntem dicens. Ec
 ce agnus dei. ec. q. t. p. m. Interdū ergo sumitur
 de apostol' qz licet eorum doctrina nō pcesse
 rit euangelii tamē ad vitam actiuam referē. si
 cut lex et ppheta. **E**t interdū s; v. te. raro tamē
 qz velū tēpli sciffi ē nec ponendū ē antē oculos
 velum. **E**pistola tamē non legitur de quinq; li
 bris moyfi. qz in illis tēporalia pmittebantur.
In cuius signū lectiōes s; illis sumptē terminā
 tur in grauem accentum. vt iam dicē. **C**onfi
 derandū autē est qz qñ lectō v' epistola de libris
 moyfi vel salomonis sumitur nomen eoz. **R**ecle
 vt dicetur i profetio. vj. partis. **R**e in epistol'
 que sumunt s; pphetis. v' s; actib9 apostolorū
 siue de apoc. ponit in principio hęc oratō. **I**n die
 bus illis. et in fine dicit. ait domin9 omnipotens
 eo qz in libris illis hoc sepe scriptum inuenitur
 eadem etiam ratione dicit in epistol' iacobi et pe
 tri. **C**arissimi. et in epistol' pauli. fratres. et in
 xpo ihesu dño nostro. **I**n epl'a tñ ad heb. dicunt
 quidam non debere apponi fratres. eo qz apl'us
 suspectus erat hebreis. s; melius est vt apponat
 qm̄ quidam boni erant inter eos vt ipse eos in
 quotā loco eiusdem epl'e vocat fratres propter
 premiffam etiam cāz dicitur in euāgelio. **I**n illo
 tpe. p'prie tñ loquendo nulla epl'a est s; v. te.
 hille lectiōes vocantur. **P**orro licz in epl'is
 que s; apoc. leguntur dicatur. lectō libri apo
 beati io. apostoli. **I**n quibusdam em̄ eccl'is et epl'is
 tacetur illud verbum. beati. certum ē em̄ qz bea

eius p'elpue fuit intē omnes apostolos a xpo dñ
 lectus. **D**ilectio autē dei bonos nos efficit quia
 beatus quē elegisti et assūpsisti. **H**ac ergo ois
 teratione eum sicut ceteros sanctos supuacu
 est beatitudinis titulo sanctum ostēdere et solē
 qd ammodo f. scibus adiuuare cū ipse velud ti
 culus per se patens effectum beatitudinis. scz bi
 lectōz dei cui debetur pre ceteris sit sortitus. **C**e
 terz nullus debet epistolam solenniter in eccl'ia
 legere nisi sit subdiaconus qui si forte defuit di
 catur a diacono. de quo dictum est in ij. pre sub
 ti. de subdiacono et de diacono v' etiam a sacer
 dote. **M**elius em̄ est vt sacerdos etiaz missam cā
 tans illam legat qz si ab acolito v' alio inferio
 ris ordinis legatur. **C**irca hoc autē notandum
 est qz populi instructō fit p verbū dei qd quibē
 a deo per eius ministros ad populum puenit et
 ideo ea que ad plebis instructōnem perinēt nō
 a sacerdote s; a ministris dicuntur. **M**inisteriū
 tamen verbi dei triplex ē. **P**rimū autoritatis
 qd opetit xpo. qui minister dicit. **A**d romanos. **M**ath.
 xx. **E**rat em̄ sub potestate docēs. **S**cdz manifeste
 veritatis qd cōpetit predicatōribus nō. test. de
 quo dicit in ij. cor. iij. qui et pdoneos nos fecit
 ministros. **T**ercium figurationis. qd cōpetit p
 dicatōribus v. te. ideoq; doctrinam xpi pponit
 diaconus. **D**octrina vero p predicatōz v. te. p
 ponitur p subdiaconos. nec obstat qz aliqñ per
 eos legitur loco epistole aliquid de ipso v. te.
 quia predicatores noui te. etiam vetus predi
 cant. **C**eterz doctrina predicatōz v. te. nō semp
 legitur s; illis diebus quib9 p'cipue ofiguratio
 noui et v. t. designatur. vt in ieiunijs quatuor
 tpm. et qñ aliqua celebrantur que in veteri lege
 figurata sunt. sicut passio natiuitas baptisimus
 et aliquid huiusmodi. et qñ veraq; doctrina ordi
 nat ad xpm et eoz. que sequebant ideo doctrina
 xpi postponitur quasi finis. **C**um autem dicitur e
 pistola genua non flectimus cū ad nouum per
 tineat testamentum. **I**mo setemus qz doctrina i
 silencio et quiete audienda est. **V**is etiaz seden
 di a veteri testamento assumitur. sicut in esora
 legitur. **M**ilites tamē stare ofueuerunt. quādo
 epistole pauli leguntur in honorem eius qui mil
 les fuit. **V**nde in signum militie sue depingitur
 cū ense in manu. vel ideo. qz ipse suam pdicatōz
 euangelii nominauit. **E**t ē sciendum qz nunq; in
 xl. legitur epl'a pauli nisi tantū in cena domini q
 ad nouum perinēte. **V**ane lectiōes apostolicas
 vel euangelicas quis ante sacrificium dici debz
 re statuit nō omnino certū est. creditur em̄ qz p
 mi successores apostolorz eo qz in illis eadem sa
 crificia celebrari iubētur. **Q**ueritur autē quare
 pphetias voce inferius deflexa. euāgelium vō
 et epistolam voce exaltādo finimus. **R**espondeo
 p pphetiam que est s; v. te. sinagoga que incli
 nata ē et cecidit intelligitur. ideoq; inclinādo
 vocem et quasi cadendo ppheta finitur. **I**tem
 etiam est qz sinagoga depingitur. quasi fracta
 basta vexilli. per euangelium vero ex epistolaz

math.

sc

ecclesia militans repñatur que exaltata est et ideo illa cum exaltatione uicis finiuntur. Preterea in re. te. tyalia et caduca promittebantur. In cuius figura lectones in grauem accentum terminant. In nouo uero te. spūalia et eterna. In cuius rei signum euangeliū et epl'a in accentū terminant accutū. Quedam tñ lectones de re. te. sumpte que in officio misse pro epistolis sepe leguntur in accutum terminantur accentum. et sub tono epistolari leguntur. cum em̄ tunc in iocum epistole succedant merito et quo ad hoc

De reuisione sbyant. et quo ad nomen illaz debent imitari formam.

De graduali. R.

Post lectā epistolā subdiacon⁹ cū acuto ad sacerdotē accedit illud insinuās qđ iohannes cum audisset in uinculis opa xpī m̄i sit duos ex discipulis suis nō credētes xpm̄ esse messiam ut interrogarent illū. Tu es qui uenturus es. an alium expectam⁹. Et respondēs. Hæsus ait illis. Eūtes renūciate iohāni q̄ uidistis et audistis. ceci uident. et c. ut dicit in vj parte sub terciā dñica aduentus. Quia uero illi per uisa miracula agnouerunt hunc esse de quo eoz magister predixerat. Qui post me uenit ante me factus ē. cuius nō sum dign⁹ solvere calciamēta sua. ideo proūus ab petes calciamēta romani pontificis subdiaconus osculat⁹ qz dextra dñi fecit uirtutem. ideo subdiaconus in quibusdam ecclesijs osculat⁹ dextram sacerdotis.

Ab hæc lecta epistola subdiacon⁹ libz clauſi ep̄o presētat. ipse uero sup̄ illum manū ponit quam subdiaconus osculat⁹. *Uel ep̄o xpm̄ figurat. cui clauſus liber pñtatur ad designādū qđ solus xps potuit aperire libz et soluere signacula ei⁹ in quo et ipse xps et ei⁹ misteria clauſa erant. donec cepit ab ip̄o xpo per predicationem euāgelij apiri. xps aut legem in qua clauſus tenebat ope in pleuit. qui non uenit leges soluere s; adimplere. qđ significat manus impositio sup libz. man⁹ em̄ opus significat. ipa quoq; man⁹ positio significat testiterium et promissionē credēdi. et ope oplendi que lecta sunt. Quia uero nemo accipit benedictionē in lege promissam. nisi qui cum amore. qui per osculum designatur ope perficit quod sermone alios facere docet. ideo ad hoc designandum subdiacon⁹ benedictōnem acceperunt manum ep̄i osculatur. Rursus qz p̄t̄ifex ut promissū est christū repñat. Subdiacon⁹ et ceteri dñt ei act⁹ suos humiliē subdere et ab ip̄o benedictōnis gratiam postulare. Vñ in euangelio. Cū omnia bñfeceritis dicite serui inuiles sumus. qđ debuimus facere fecimus. Et subsequenter ep̄us uel sacerdos subdiacono benedicit. quia et xps omendauit iohānez dñs. Quid existis uidere pphetam in deserto: etiam dico uobis plus qđ pphetam. Amen dico. Inter natos mulier⁹ et c. Subdiaconus ergo post finez diaconus uero ante principium lectionis ad sacerdotem accedit et exhibet reuerentiā. qz lex finez accepit in christo s; euangeliū originē sup*

fit ab ip̄o. *Uaz lex et p̄phete usq; ad iohannē euāgelium xpi et epistole post iohā. In missa uo pro defunctis. subdiaconus lecta epistola non uenit ad osculum manus. tum qz ibi cessat ratio supradicta. tum qz in illa missa quelibet et solennitates suberabuntur.*

De sessione sacerdotis uel ep̄i et ministroz.

Oratione finita sacerdos seu ep̄s sedet. Et est notandū qđ in missa officio trib⁹ horis sedet uidelicet dum epl'a legitur de quo in ti. de mutacione sacerdotis dicitur. et dū alleluia et rñsorium cantat. significans tres dies quibus dñs sebit iherosolimis in templo in medio doctoz audiens et interrogans illos. sedens aut stat uersus ad populum ut ostendat potestatem a deo esse sibi datā qđ possit speculari et superintendere. que stat in ecclesia humiliter. que super te. anime em̄ ei cōmissa sunt. et de illis est. rationem redditurus deo. Sedet etiaz in loco eminentiori ut quasi uineator custodiat uineam suam. et populo supintendat. *Uaz et domin⁹ in alta polorum sedens custodit ciuitatem suam. Porro ofo que dicitur ante epistolā priusq; sacerdos sedeat specialiter significat tps ill⁹ quo xps celum ascensurus ap̄to lis bñdixit. Sessio uero que sequitur. significat xpi sessionem post ascensionem ad dextraz patris. sedes quippe uictoris est. Vnde sessio sacerdotis uictoriā xpi de signat ut dicitur sub ti. de mutacione sacerdotis. Sessio ministroz significat sessionem ipoz quibus dicitur sedebitis uos super sedes iudicantes xij. tribus israel. scz illos qui in celestibus iam regnat. Qui uero in choro laborant. illos qui adhuc in mundo peregrinantur. Vnde lectores et cantores ad officium surgentes negocium dei agūt. quibus dicit negociamini dū uenio. Qui dam ergo ministroz cū ep̄o sedent p quos xpi membra in pace iam quiescentia intelliguntur de quibus ap̄to l⁹ osedere fecit nos in celestibus in xpo. aut illi qui iudicabunt. xij. trib⁹ israel. Alij uero stant per quos xpi membra adhuc in certamine posita intelliguntur. Nempe pontifice sedente in quibusdam ecclesijs candelabra mutant s locis suis. et collo cantur in ordinem vnius linee a primo usq; ad altare. ad notādum qđ de plenitudine xpi omnes accepim⁹ in spūs unitate. s; gratiaz varietate diuisiones em̄ sunt gratiaz. Item aut spiritus. spūs em̄ a primo ce rostatato seu candelabro. id est a xpo procedens et usq; ad altare. id est electoz corda pueniēs alternatim in membris dona variat gratiaz. Et memento qđ accoliti deponūt candelabra in terram. qm̄ post pacta predicationis officia p humilitatem agnoscunt qđ sunt puluis et cinis sicut dixit abraham. loquar dño cum sim puluis et cinis. In romano ordinario legitur ut p̄t̄ifex non sedeat donec p̄ primam ofonez dicat amen. nō ergo debz sedere usq; ad lect⁹ qm̄ precedēs officium gratulationi de aduētu et opibus xpi reputatur. Ep̄s em̄ xpm̄ uenientes et opantem*